

UNIVERSITAT DE GIRONA

La mobilitat forçada envers les persones en situació de sense sostre a la ciutat de Girona.

Treball de final de grau (Educació Social)

Alumna: Alba Farràs Puertas

Tutora: Anna Planas

LA MOBILITAT FORÇADA ENVERS LES PERSONES EN SITUACIÓ DE SENSE SOSTRE A LA CIUTAT DE GIRONA.

Alba Farràs Puertas

RESUM:

A Girona, l'últim recompte de persones sense llar exposava que hi havia 106 persones en situació de sense sostre (PSSS). Aquest article presenta una recerca que ha tingut per objectius, conèixer si les PSSS de Girona es troben sotmeses a processos de mobilitat forçada en l'espai públic, quins agents els promouen (moviments veïnals, arquitectura defensiva, actuacions policials i ordenança de civilitat) i quins són els efectes que es consideren derivats d'aquesta mobilitat forçada. S'ha aplicat la metodologia qualitativa, a partir d'entrevistes a professionals de l'àmbit i un focus grup a PSSS. Els resultats presenten testimonis de Girona, a través dels quals s'observa com el col·lectiu de PSSS es troba sotmès a diferents formes de mobilitat forçada, sobretot en relació a actuacions policials i actuacions de l'administració a través de l'ordenança de civilitat, tanmateix es detecten altres casos pel que fa a arquitectura defensiva i a ingressos involuntaris a salut mental. Per altra banda també s'exposen els diferents efectes en l'àmbit de salut física i mental que ha comportat la mobilitat forçada a les PSSS, principalment relacionats amb situacions d'estrès, angoixes i inseguretat. S'han detectat també efectes en les intervencions professionals, degut al sobre esforç del professional per tornar a localitzar la persona i per restablir la situació. S'han recollit propostes per desenvolupar a Girona entorn les PSSS, centrades en l'obertura de recursos de baixa exigència i en la necessitat de desenvolupar sensibilització en l'àmbit municipal. Finalment es proposen altres vies d'investigació, relacionades amb mètodes etnogràfics, o elements per aprofundir en la recerca, com la inclusió de testimonis veïnals o de l'administració.

Paraules clau: mobilitat forçada; arquitectura defensiva; ordenança de civilitat; espai públic; persones en situació de sense sostre.

ABSTRACT:

In Girona, the last count of homeless people had stated that there were 106 people in a homeless situation (PSSS). This article presents a research that has had for objectives, know if the PSSS of Girona are subjected to forced mobility processes in public space, which agents promote them (neighborhood movements, defensive architecture, police proceedings and the civility ordinance) and what are the effects that are considered derived from this forced mobility. Qualitative methodology has been applied, from interviews to professionals in the field and a focus group to PSSS.

The results present testimonies of Girona, through which it is observed how the PSSS group is subjected to different forms of forced mobility, especially in relation to police proceedings and actions of the administration through the ordinance of civility, however are detected other cases in terms of defensive architecture and involuntary income in mental health. On the other hand, the different effects in the field of physical and mental health that have forced mobility in PSSS, mainly related to stress, anxiety and insecurity situations, are also exposed. There have also been effects on professional interventions, due to the professional effort to relocate the person and to restore the situation. Proposals have been collected to develop in Girona around PSSS, focused on the opening of low-demand resources and the need to develop sensitization in the municipal area. Finally, other research channels are proposed, related to ethnographic methods, or elements to deepen research, such as the inclusion of neighbourhood or administrative testimonies.

Key words: forced mobility; defensive architecture; ordinance of civility; public space; people in a homeless situation.

EL FENOMEN DEL SENSELLARISME

El fenomen del sensellarisme, en tractar-se d'un fenomen social, es projecta amb diferents situacions i formes. Per classificar les diferents situacions de privació d'habitatge FEANTSA (s.d) proposa quatre categories, que porten implícits diferents nivells d'exclusió, les quals són: sense sostre, sense habitatge, allotjament insegur i allotjament inadequat.

En aquest cas la recerca es centrarà en les persones que es troben o s'han trobat en situació de sense sostre (PSSS). Les quals són persones que s'han trobat en la situació de dormir al ras o en albergs nocturns.

La situació de sense sostre significa haver esgotat totes les vies i recursos, socials i personals, per accedir a un domicili estable que permeti desenvolupar una vida privada i social satisfactòria (Sales, 2013). Per tant, és la situació més extrema en què es mostra l'exclusió residencial, la vulnerabilitat social i la mostra més visible de la fallida del sistema de protecció social (Sales, 2013 i 2016).

En l'imaginari col·lectiu la imatge associada a les PSSS, s'identifica amb adjectius i apel·latius com "trotamons", "vagabund" o "captaire" (Sales, 2013). S'emmarca a la PSSS dins d'un paisatge urbà i a la seva situació se li atribueix integralment la marginalitat, originada per itineraris individuals, els quals la població considera un conglomerat d'actes reprovables i voluntaris com la delinqüència, el consum de drogues o l'abús d'alcohol (Sales, 2013). EAPN Madrid (2014) exposa que la societat, en part per desconeixement, tendeix a mostrar actituds d'indiferència i rebuig envers les PSSS. Els prejudicis els impedeixen veure la duresa de la situació i aparten la responsabilitat de la ciutadania i administracions, fent-la recaure en la persona. L'expressió d'aquest estigma, acaba comportant una vulneració dels drets, per exemple negant o dificultant l'accés a l'habitatge i a oportunitats laborals o fins i tot negant i limitant l'ús de l'espai públic (EPAN Madrid, 2014).

ESPai PÚBLIC

La ciutat és espai públic i aquest espai s'entén com a lloc on s'ha de desenvolupar l'acció política, econòmica, social i cultural de la població (Borja, 2013), i on participar de les tasques comunitàries (Bachiller, 2008). Per tant, l'espai públic és l'expressió de la ciutadania i dels drets dels ciutadans. Borja (2011) defensa que l'espai públic és un espai polivalent, expressiu i accessible per tothom. Així doncs, vetllar per l'espai públic, és vetllar per la democràcia en la dimensió territorial i com a espai democràtic col·lectiu, els ciutadans haurien de sentir-se lliures i iguals en ell (Borja, 2011).

El dret a l'espai públic, depèn de la concepció que predomini d'aquest. És a dir, depenent de com es defineixi l'espai públic s'establiran les pràctiques i activitats

legítimes en ell i es reconeixeran els col·lectius que tenen dret a l'ús (Bachiller, 2009). Actualment ens trobem amb un auge de la concepció privada de l'espai urbà sobre la pública (Bauman, 1999). I els espais públics han perdut les qualitats ciutadanes i han esdevingut espais viaris, espais d'oci i de gran consum (grans supermercats i centres comercials), àrees turístiques (ocupació dels carrers per terrasses de bars) i museificades, centres administratius, barris tancats (urbanitzacions privades amb entrada restringida) o places vigilades amb pocs elements per estar-s'hi (Borja, 2013).

És per aquesta tendència a la privatització, que en l'actualitat aquest espai públic es troba en plena crisi i amb ella han entrat en decadència drets, com el dret a la ciutat, de la qual alguns col·lectius en pateixen la privació i exclusió (Borja, 2011). Tal com exposa (Zaráte, 2013): "La ciutat-negoci per a uns quants val més que la ciutat-dret per a tothom".

Aquesta privació de l'ús de l'espai públic, és deguda als interessos econòmics, als discursos del pànic i a les nocions higienistes de la societat (Bauman, 1999). Pel que fa a l'argument de la por, des del discurs públic es descriu l'espai públic com a lloc sense control, i en aquest espai és on s'estableixen, des del discurs higienista, "usuaris inapropiats i indesitjables" els quals cal "erradicar" de la via pública, ja que esdevenen "perillosos" per l'activitat comercial i turística de la ciutat (Harvey, 2012).

Aquestes persones a les quals es priva el dret a l'espai públic, són col·lectius estigmatitzats, que recorren a l'espai públic com a mètode de subsistència, com el cas del de PSSS (Bachiller, 2009). Per tant, l'ús de l'espai per part de les PSSS és entès com un "segrest de l'espai" per part de "cossos estranys" els quals cal "fer-los fora" per tal de vetllar per la "puresa de la comunitat" i la seguretat de la ciutadania.

PERSONES EN SITUACIÓ DE SENSE SOSTRE I L'ESPAI PÚBLIC

L'espai públic per les PSSS esdevé un recurs a partir del qual sobreviure i socialitzar. Les PSSS reconeixen les normes de l'espai públic, però la seva situació els porta a apropiar-se en part d'aquest espai per poder sobreviure i desenvolupar les seves necessitats bàsiques (Pallares, 2012). Aquestes necessitats a la nostra societat s'associen a l'àmbit privat, però degut a l'exclusió residencial, les han de desenvolupar a la via pública (Pallares, 2012).

Les PSSS, estableixen dos tipus de relació amb l'espai, un estil sedentari o un estil basat en la "nomadisme" (Bachiller, 2008). Aquests estils parteixen d'eleccions individuals en un context especial limitat i tindran impacte en el seu dia a dia i supervivència (Bachiller, 2008).

La PSSS que opta per un estil sedentari, estableix un tipus de socialització diferent amb l'espai, la qual permet establir contactes diaris amb comerços, veïns, altres PSSS, etcètera (Bachiller, 2008). Això però també esdevé inconvenient, ja que la persona en trobar-se pràcticament sempre pels mateixos espais, acaba sent sotmesa a estigmes per part de la comunitat, ja que esdevé més visible. Com a riscos associats a un estil sedentari, Bachiller (2008) esmenta una major cronificació de la situació i excessos amb l'alcohol.

Per altra banda les pràctiques no associades al sedentarisme apareixen com a mètode de protecció (Bachiller, 2008). La mobilitat comporta invisibilitat, les persones no estan tan subjectes a mirades fixes i estigmatitzats, ja que no es troben en un territori aposentades (Pallares, 2012). Bachiller (2008) exposa en el seu estudi etnogràfic, que les PSSS amb hàbits més associats a la mobilitat, volien escapar de l'estigma de la passivitat i sentir-se "productius", ja que es movien com a mètode de supervivència buscant oportunitats. Per altra banda, la mobilitat voluntària de les PSSS esdevé també per preservar la salut. Així segons l'estudi de Bachiller (2008) les PSSS caminaven per no passar fred, per no caure en excessos d'alcohol i per preservar la salut mental i emocional, tot i que comptaven amb menys espais de socialització.

Actualment però aquest procés de mobilitat respon més a una mobilitat forçada deguda a factors hostils als quals es troba sotmesa la població sense sostre, que no pas a una voluntat nòmada (Bachiller, 2009).

MOBILITAT FORÇADA I PERSONES EN SITUACIÓ DE SENSE SOSTRE

Els processos de mobilitat forçada als quals es troben sotmesos la població sense sostre (PSSS), són conseqüència de diverses pressions hostils que tenen com a finalitat evitar la presència de PSSS en l'espai públic (Bachiller, 2009).

Aquestes pressions esmentades són desenvolupades per diversos agents i factors, dels quals es destaquen: l'acció policial, determinats moviments veïnals, polítiques de

reconversió urbana i la ubicació dels recursos socials destinats als sense sostre (Bachiller, 2009). Tots aquests agents, sota el "discurs de la por" que estigmatitza la persona sense sostre com a delinqüent i perillós i el "discurs higienista" que defensa la necessitat de puresa a la ciutat (Bauman, 1999), duen a terme accions per tal d'aconseguir el desplaçament forçat de PSSS de l'espai públic que estan ocupant (Pallares, 2012).

El principal agent que promou la mobilitat involuntària de les PSSS són les forces de l'ordre. És la policia qui determina com s'ha d'utilitzar l'espai públic, quines conductes sancionar, i a quines persones privar de l'ús de l'espai (Borja, 2013). Les forces de l'ordre a través d'una actitud punitiva i repressiva, estableixen el control sobre l'espai públic amb la finalitat d'aconseguir desplaçar a les PSSS d'una part de l'espai públic que interessa mantenir neta (Galdón, 2013). Com a estratègies utilitzades pels cossos de policia es destaquen: confiscació de pertinences, persecució de la mendicitat i del consum a la via pública, obligació a abandonar l'espai i interrupció de rutines quotidianes a través d'identificacions (Bachiller, 2009).

Els moviments veïnals en contra la presència de PSSS, són un altre factor de mobilitat forçada. Els moviments veïnals sorgeixen i s'organitzen quan la PSSS adopta una pauta sedentària i s'estableix en un determinat espai, passant a ser visible. Els veïns interpreten la presència de la persona com una perillositat pel veïnat i davant d'aquesta amenaça s'organitzen i proposen a l'ens polític que vetlli i estableixi mesures per un ús restrictiu de l'espai públic. La pressió veïnal accedeix a la via política, i aquesta cedeix davant la pressió aplicant diverses mesures que comporten la mobilització forçada del col·lectiu sense sostre d'espais primaris i centrals a espais marginals i residuals (Bachiller, 2009).

Una de les polítiques públiques que s'estableix per erradicar les PSSS de l'espai públic, són els projectes de reconversió urbana (Galdón, 2013). Es modifica el teixit urbà i s'implanta un urbanisme preventiu i defensiu (Galdón, 2013). L'urbanisme defensiu té dos objectius, un d'ells és dificultar la permanència en l'espai públic, i es fa palès en espais que haurien de convidar a asseure's o estirar-se però que per modificacions arquitectòniques resulta realment molest. L'altre objectiu seria impedir l'accés a certs espais a través de la instal·lació de barreres o tanques (Borja, 2013).

Per exemple: (Abad, Alameda i Galán, 2018)

<p>Bancs individuals on només pot estar asseguda una persona i resulta impossible estirar-se.</p>	
<p>Bancs allargats amb reposa-braços que impedeix que una persona pugui estirar-se còmodament.</p>	
<p>Relleu que impedeix que una persona es pugui estirar o asseure. Sol trobar-se davant de portals o entrades a comerços o edificis.</p>	
<p>Obstacles, com barreres, que impedeixen l'accés a espais coberts i resguardats, per evitar que s'utilitzin com a refugi.</p>	
<p>Tancament d'espais com places i parcs quan es fa fosc o només obert pel veïnat.</p>	

Aquests projectes de reconversió urbana semblen modificacions arquitectòniques per embellir la ciutat, però implícitament hi ha una voluntat higienista que busca evitar actituds sedentàries en l'espai modificat (Bachiller, 2009).

L'altre mesura que involucra l'ens polític en la mobilitat forçada seria la ubicació dels serveis utilitzats per PSSS (Bachiller, 2009). En poques ocasions aquests serveis es troben localitzats a prop uns dels altres, el que porta a una PSSS a una mobilitat

¹ *Fotografies d'arquitectura defensiva a Barcelona (2018)* Autor: Arrels. Mapa col·laboratiu d'elements arquitectònics que vulneren drets.

constant per poder satisfer les seves necessitats (diferents localitzacions com: serveis socials, centre d'acollida, rober, centre de distribució d'aliments, banys públics, oficina de treball, etc.) (Pallares, 2012).

Per finalitzar, una altra mesura per reduir la presència de PSSS són les conegudes "lleis de tolerància zero" (Melero, 2016). Polítiques d'ordenança municipal pel civisme, les quals no tenen com a objecte les PSSS, però sí que persegueixen les activitats vitals que aquests han de desenvolupar per poder sobreviure al carrer, com dormir, orinar, rentar-se, etc. (Olea i Ferreras, 2019).

Aquestes ordenances es converteixen en un element punitiu, repressiu i d'exclusió per a les PSSS, les quals troben negada i sancionada la seva necessitat de desenvolupar activitats vitals, simplement perquè degut a la situació d'exclusió residencial, les han de dur a terme a la via pública (Olea i Ferreras, 2019).

CONSEQÜÈNCIES DE LA MOBILITAT FORÇADA EN LES PERSONES EN SITUACIÓ DE SENSE SOSTRE

Arrels (2013) defensa que els processos de mobilitat forçada als que es troben sotmeses les PSSS tenen diversos efectes en la seva vida. Concretament exposa els següents:

- Dificulten el dia a dia: Les PSSS al no tenir un espai segur i fixe, han de planejar diàriament les activitats per poder sobreviure com serien: saber on desenvolupar les necessitats bàsiques per no ser sancionats, on guardar les pertinences perquè no siguin confiscades o buscar espais on passar la nit despercebuts dels veïns i policia per dormir tranquil·lament.
- Incrementen l'estrès i l'ansietat: La situació de carrer comporta alterament constant i sensacions com inseguretat, por i cansament, les quals incrementen el malestar físic i mental. Cal tenir en compte que si un PSSS d'un dia per l'altre es troba amb barreres el lloc on dormia o la sanció per part de la policia per pernoctar a la via pública, pot desencadenar situacions d'ansietat i depressió pel rebuig social i estrès pel fet d'haver de trobar un altre lloc segur on dormir.
- Suposen una vulneració de drets: Les PSSS utilitzen l'espai urbà com a espai per sobreviure, resguardar-se i protegir-se. Negar a les PSSS la possibilitat

d'utilitzar l'espai urbà o sotmetre'l a processos involuntaris de mobilitat, comporta una vulneració dels seus drets.

- Dificulten la localització per part dels equips de carrer: el fet que una PSSS es trobi obligada a marxar del lloc habitual d'estada, pot comportar la pèrdua de vincles amb els professionals que el visiten al carrer, ja que l'han de tornar a localitzar i hi ha una pèrdua de contacte, la qual pot fer empitjorar l'estat de la persona i fer retrocedir el procés d'intervenció que s'estava duent a terme.
- Criminalitzen les persones: Sotmetre a persones a processos de mobilitat forçada i a actituds punitives i repressives les criminalitza enfront de la societat. Estigmatitzar a través de polítiques cíviques, a través d'identificacions o de transformació de l'espai de supervivència torna més vulnerable a les PSSS.

GIRONA I PERSONES EN SITUACIÓ DE SENSE SOSTRE

En referència al context territorial d'estudi, un recompte fet l'any 2016 a Girona (Calvo i Carbonell, 2017) va establir que hi havia un total de 106 persones en situació de sense sostre, 60 dormint al carrer i 40 en albergs únicament de pernocta.

Pel que fa les mesures que poden afectar a les PSSS en l'ús de l'espai públic, a Girona trobem l' "Ordenança Municipal de Civilitat de Girona (BOP, 210, 2012)", la qual exposa que:

<i>Art.5.10</i>	<i>Es vetllarà per evitar l'exercici i la propagació de la mendicitat en les vies i espais públics en totes les seves modalitats.</i>	<i>Infracció greu (151-300€)</i>
<i>Art.11.1.3.e</i>	<i>És prohibit realitzar les activitats fisiològiques (com ara defecar, orinar o escopir) en qualsevol dels espais definits com a via pública.</i>	<i>Infracció greu (151-300€)</i>
<i>Art.11.1.3.f</i>	<i>És prohibit utilitzar els bancs i els seients públics per a usos diferents als quals estan destinats.</i>	<i>Infracció lleu (50-150€)</i>
<i>Art.11.1.3.g</i>	<i>És prohibit situar o deixar a la via pública objectes particulars</i>	<i>Infracció lleu (50-150€)</i>

Art.11.2.5	<i>L'Ajuntament fixarà l'horari d'obertura i tancament dels diferents parcs i jardins de la ciutat, el qual haurà de ser respectat per tota la ciutadania.</i>	<i>Infracció lleu (50-150€)</i>
Art.11.2.6.k	<i>És prohibit banyar-se i rentar-se en els espais aquàtics, no autoritzats expressament.</i>	<i>Infracció lleu (50-150€)</i>

Per altra banda, previ a l'estudi qualitatiu, s'han detectat alguns exemples d'arquitectura defensiva i preventiva, els quals són els que es mostren en les següents fotografies:

	Estàtua que havia estat utilitzada com a cobert, actualment hi ha unes barres que impedeixen l'accés.
	Bancs amb reposa-braços al mig, a l'estació de trens de Girona. ²

OBJECTIUS I METODOLOGIA:

Partint de la detecció a la ciutat de Girona dels elements de mobilitat forçada anteriorment anomenats, s'ha desenvolupat aquesta recerca per indagar més sobre el fenomen de la mobilitat forçada i les PSSS a la ciutat gironina.

El principal objectiu de l'estudi és analitzar la percepció que tenen els professionals de carrer i les persones en situació de sense sostre de Girona, envers els processos de la mobilitat forçada a la ciutat de Girona.

Per altra banda sorgeixen diversos objectius específics, que permetran la consecució de l'objectiu general. Els objectius específics d'aquest estudi són els següents:

- Conèixer si les PSSS de Girona s'han trobat en processos de mobilitat forçada.

² Fotografies d'arquitectura defensiva a Girona (2019) Elaboració pròpia.

- Descriure el tipus de mobilitat forçada a la qual es troben sotmeses les PSSS a Girona.
- Conèixer com perceben l'efecte de mobilitat forçada les PSSS i els professionals de carrer de Girona.
- Conèixer la diferència dels punts de vista, dels professionals de carrer i de les PSSS de Girona, envers els processos de mobilitat forçada.

Per tal d'aconseguir la consecució d'aquests objectius s'ha escollit el tipus de metodologia i instruments metodològics més adequats a l'estudi, els quals permetessin flexibilitat, reflexió i exposició d'experiències personals.

La metodologia escollida per analitzar la qüestió de la mobilitat forçada en PSSS a la ciutat de Girona ha estat la metodologia qualitativa. S'ha optat per aquesta metodologia, perquè s'ha considerat prioritari conèixer en profunditat aspectes més subjectius del fenomen de la mobilitat forçada, més que no pas dades estadístiques sobre aquest fet. S'ha volgut prioritzar els punts de vista dels professionals experts i de les pròpies PSSS a Girona, donant valor a l'expressió personal sorgida de la pròpia vivència.

Els participants escollits conformen dos grups clarament diferenciats. En primer lloc, s'han seleccionat tres professionals que han estat o estan exercint com a professionals de carrer en l'atenció a les PSSS de Girona, els quals tenen perfils acadèmics molt diferenciats (educació social, infermeria i treball social). S'han seleccionat aquests tres informants claus, degut al seu coneixement en la intervenció en l'espai públic de Girona amb PSSS i s'han seleccionat un nombre total de tres professionals per obtenir diferents punts de vista.

En aquest cas, als professionals se'ls hi ha realitzat una entrevista estructurada amb un total d'onze preguntes. Se'ls hi ha preguntat el mateix als tres professionals, per tal de poder establir comparacions de punts de vista i aconseguir més riquesa informativa. Les entrevistes han estat revisades i valorades, per dos professionals amb anterioritat a desenvolupar-les amb els participants i mitjançant aquest procés hi va haver remodelacions o reformulacions d'alguns aspectes de l'instrument. Per altra banda, amb anterioritat al desenvolupament de l'entrevista es va facilitar a l'expert un document de consentiment informat, sobre el tractament de les dades i la seva participació en l'estudi. Les dades dels professionals s'ha considerat oportú mantenir-les anònimes per no

condicionar l'aportació a l'estudi i protegir el seu lloc de treball o figura professional. La durada mitjana de les tres entrevistes és d'uns 35 minuts, aquestes entrevistes han estat gravades amb audio i transcrites per tal d'assegurar un millor anàlisi i tractament d'informació.

Per altra banda, s'ha desenvolupat un focus grup, amb PSSS a la ciutat de Girona. Aquest s'ha dut a terme a l'associació Trobades amb sostre de Girona, espai autogestionat per les PSSS de Girona, on obren de dilluns a divendres tots els matins. En aquest cas, el focus grup ha estat un espai de debat obert on parlar sobre l'espai públic i els processos de mobilitat forçada. En aquest cas no hi havia un nombre exacte de persones citades a fer el focus grup, sinó que es va incloure en la programació de l'entitat que el dia 10 d'abril del 2019 es realitzaria un debat sobre l'espai públic i estava obert a què participessin totes les PSSS que volguessin. Finalment al focus grup es varen presentar quatre PSSS amb edats clarament diferenciades, ja que anaven dels 22 als 68 anys i únicament hi havia una dona. Cal esmentar també que el focus grup es va fer al mateix espai on la gent esmorza i per tant hi va haver intervencions puntuals d'altres persones que estaven al local. Per altra banda, no es preveia la intervenció de cap professional, però finalment varen participar al focus grup, dos educadors socials vinculats al projecte de Trobades amb Sostre. Aquest fet va permetre establir diàleg entre els professionals i les PSSS sobre l'espai públic, tot i que el protagonisme en el debat el tenien les PSSS. El focus grup, finalment va ser mig estructurat i es varen desenvolupar algunes preguntes a les PSSS, les quals varen facilitar posteriors reflexions. Tanmateix, al focus grup el llenguatge es va adaptar i es varen portar elements gràfics, com fotografies d'arquitectura defensiva i l'ordenança de civilitat de Girona, per així allunyar l'argot professional i fer-ho més comprensible. La durada del focus grup és d'uns 50 minuts, ha estat gravat amb audio i transcrit de conformitat amb els consentiments informats firmats pels participants.

Totes les dades extretes d'aquests dos processos de recollida d'informació qualitativa, han estat dades primàries, sorgides o de l'experiència com a professional en intervenció a l'espai públic amb PSSS o sorgida de la pròpia experiència de la vida al carrer a la ciutat de Girona.

Per tant, pel que fa als professionals de carrer en contacte amb la PSSS s'han inclòs en l'estudi cinc testimonis. Pel que fa a la participació en l'estudi de PSSS de Girona han

estat un total de quatre persones, a Girona s'estima que de gent dormint al ras i en albergs nocturns, n'hi ha al voltant de 100 (any 2016) (Calvo i Carbonell, 2017), per tant en l'estudi es contempla el 4% de les PSSS de Girona.

Un cop transcrits totes les entrevistes i el focus grup, s'ha desenvolupat un pre-anàlisi de la informació recollida, llegint tots els elements i destacant allò rellevant per l'estudi. Seguidament s'ha codificat la informació a través de continguts temàtics, pràcticament equivalents a les preguntes desenvolupades, fet que permet observar la diferència d'opinions dels testimonis en els diferents aspectes de l'estudi. A partir d'aquesta codificació i categorització dels elements rellevants, s'ha procedit a la integració de la informació per obtenir els resultats de l'estudi.

RESULTATS:

L'ús de l'espai públic de la ciutat de Girona per part de les PSSS:

El recompte més recent xifra amb 60 persones dormint al ras a la ciutat de Girona. Els professionals entrevistats coincideixen pel que fa a la fluctuació d'aquestes persones en els diferents espais de la ciutat. Exposen que aquesta xifra varia segons l'època de l'any, a l'hivern solen concentrar-se molt al voltant de la Sopa, ja que és la principal font de recursos per les PSSS de Girona. Però també destaquen com a punt de concentració de PSSS a Girona les fàbriques abandonades de la Carretera Barcelona i voltants de l'estació de tren.

Les PSSS entrevistades exposen que la gent que dorm al voltant de la Sopa, és perquè manté contacte amb els educadors de carrer i té serveis puntuals allà. Manifesten que per la zona del voltant de la Sopa i del centre se senten més segurs pel flux de gent. Per altra banda, aquesta zona els permet buscar més recursos degut a la concentració de serveis i de persones pels carrers, a través de demanar caritat o menjar. L'estació exposen que els és un espai còmode degut a les hores que l'espai està obert, la climatització de l'espai i pel fet que consta de lavabos. Tanmateix expliquen que quan volen estar més tranquils i tenir intimitat acostumen a anar a la zona de l'entrada de carretera Barcelona, a les antigues fàbriques i oficines ara ocupades.

“Jo la majoria de cops dormo a prop de la Sopa, allà tinc serveis i saben que em localitzen per allà a prop sempre. Tot i això, quan no he volgut estar vinculada a la Sopa, he marxat a naus ocupades” (Grup de discussió)(GD)

Pel que fa a la temporada d'estiu, els professionals coincideixen en la reducció de PSSS a la ciutat de Girona, comenten que hi ha un flux d'aquestes persones cap a ciutats més costaneres i turístiques per buscar feina o aconseguir algun ingrés econòmic.

En relació a la quotidianitat de les PSSS de Girona, és rellevant destacar que encara que alguna persona pugui tenir serveis a la Sopa (bugaderia, àpats, dutxes o nocturnitats), la majoria del dia estan al carrer i intenten satisfer les seves necessitats des del carrer. Els professionals coincideixen que hi ha algunes rutes itinerants com a mitjà de recerca de recursos, com seria fer els àpats a la sopa, anar als mercats a buscar menjar o anar a demanar caritat pel centre i els seguits de cites que tingui concertats amb els diferents serveis especialitzats d'atenció de la ciutat. Manifesten que les PSSS de Girona duen a terme a l'espai públic moltes de les activitats que es duen a terme en la vida privada, com dormir, menjar, desenvolupar necessitats bàsiques o crear un espai propi on aposentar les pertinences. Un altre aspecte a destacar en el que coincideixen els professionals, és en la concentració de grups de PSSS, el qual molts cops està associat a consums d'alcohol.

“Les persones que viuen al carrer les passen al carrer tot el dia, però amb moltes necessitats i no satisfetes dignament. Molts d'ells treballen al carrer demanant diners per poder sobreviure, es relacionen al carrer, deixen les seves coses al carrer perquè no tenen on fer-ho, igual que les seves necessitats bàsiques...” (Professional 3)

Tots els testimonis coincideixen que les PSSS encara viuen sota l'estigma. Les PSSS entrevistades manifesten que es senten jutjades i que molts cops necessitarien ajuda ciutadana però que no la reben.

“La gent quan demanem calers ens discriminen, ens miren amb una cara diferent i no ens en volen donar. Molts cops m'han dit que no me'n donen perquè no saben si m'ho gastaré amb cervesa o tabac, com si no tingués dret a fumar. Això no és així no tothom que està en aquesta situació beu o consumeix.” (GD)

“Jo amb 18 anys i mig em vaig quedar al carrer, i necessitava ajuda, però feia pudor, anava bruta i tenia poca roba, la gent només em mirava de reüll, no em venia a demanar

que em passava. Va ser dur, fins que no va venir una dona i em va portar a la Sopa.”
(GD)

Agents i factors de mobilitat forçada de PSSS a la ciutat de Girona

L'ús de l'espai públic per les PSSS comporta formes de sensellarisme visibles, les quals es troben relacionades amb aquest estigma i poden comportar la mobilitat forçada envers les PSSS. Com s'ha esmentat anteriorment els agents i factors que promouen la mobilitat forçada principalment són: moviments veïnals, elements arquitectònics, actuacions policials i normatives locals en forma d'ordenança de civilitat.

En relació als moviments veïnals els professionals destaquen dues situacions clarament oposades. En primer lloc exposen la gran varietat d'associacions que donen suport a les PSSS a Girona, principalment però en l'àmbit assistencial, cobrint la necessitat alimentària, tèxtil i d'higiene. O veïns que han acabat establint relacions amb la PSSS i l'han ajudat puntualment. Fet que veuen com un element positiu, ja que és element de solidaritat i suport a persones en situació de vulnerabilitat.

“También es verdad que aquí en Girona otra de las cosas que hemos observado o está presente es que de lunes a domingo hay diferentes asociaciones de voluntarios que salen por las noches para poder dar algo de comida y de café caliente” (Professional 2)

Per altra banda els professionals expliquen que hi ha part de la ciutadania molesta amb les PSSS de Girona i que actuen en conseqüència. Tots els professionals exposen el cas de la bústia d'avisos de l'Ajuntament de Girona, la professional que gestiona la part de sensellarisme d'aquesta bústia d'avisos relata:

“Jo rebo els correus de la bústia de l'ajuntament pel que fa a persones sense llar, aquí només rebo queixes. Es podria utilitzar com a mitjà per avisar a la Sopa de què hi ha una persona dormint al carrer i que n'estiguessin al cas per ajudar-la. Però només rebo queixes, com: “hi ha d'haver solució ja”, “aquesta persona fa pudor”, “vaig amb el meu fill i hi ha una persona que dorm al carrer i em fa por”. Només exigeixen que treguis a la persona d'allà.” (GD, professional)

En relació al moviment veïnal, els professionals relaten que quan hi ha més queixes veïnals l'ajuntament acostuma a reaccionar demanant als professionals que intervinguin en aquell cas, destinant-hi més recursos que als altres casos per així solucionar-lo.

Exposen que per l'ajuntament és necessari l'augment de la intervenció per la visibilitat del cas i el rebombori veïnal, però que molts cops a darrere no hi ha una justificació mèdica o social d'urgència i aquesta pressió de l'administració fa que restin atenció a altres casos no tan visibles però amb les mateixes necessitats.

“Imagina't deixar de fer tota la feina que fas amb tots els casos que portes, per dedicar-te només a un cas, només perquè es queixen els veïns, perquè és visible. I jo em pregunto per aquell senyor que s'ha intentat suïcidar tres vegades aquest mes, però està vivint en una casa okupa i ningú el veu. Per això moltes vegades et plantejes, tant de bo aquest nano que està en aquesta casa okupada, decideixi sortir a la rambla i liar-la una mica, perquè potser llavors hi haurà més intervenció dels serveis públics.”
(Professional 1)

Les PSSS segueixen la mateixa línia que els professionals, exposen que en moments puntuals reben ajuda d'associacions o veïns, però que molts cops s'han sentit pressionats per abandonar espais, per intimidacions o amenaces.

“Hi ha de tot, aquí a Girona hi ha gent per exemple que no tanca el portal perquè hi pugui dormir gent que sempre dorm allà, veïns que et baixen sopar. O aquells que només fan que queixar-se.” (GD)

L'arquitectura defensiva, com s'ha exposat anteriorment té un objectiu preventiu (prevenir que les persones adoptin una pauta sedentària en aquell espai) o un objectiu reactiu (dificultar o impedir l'ús d'espais anteriorment apropiats amb pautes sedentàries).

Els relats professionals coincideixen en el fet que a Girona s'han donat casos d'establiment d'arquitectura defensiva, però han estat casos puntuals i que no acostuma a ser un mètode que l'administració gironina utilitzi sovint per mobilitzar a les PSSS. Tot i això exposen tres casos clars d'arquitectura defensiva amb un objectiu reactiu, que era fer fora a les PSSS que habitessin en aquell espai. En primer lloc, exposen el cas de l'estàtua de la plaça Josep Pla, estàtua que una persona utilitzava de refugi i per evitar que seguis dormint allà l'administració hi va instal·lar unes barres que impediè l'accés a sota l'estàtua, els professionals exposen que aquesta persona va patir un brot psicòtic després d'aquest esdeveniment. En segon lloc exposen les cases de les hortes de Santa Eugènia, petites edificacions que es van construir per guardar material a dintre i que PSSS van estar utilitzant com a refugi fins que van ampliar el sistema de tancament i

van ajustar la distribució interior perquè no hi càpigues una persona estirada. I en tercer lloc, l'enderrocament recent de les naus de carretera Barcelona, espai el qual exposen que estava en molt males condicions d'insalubritat i que era perillós per risc d'incendis, però on hi dormien al voltant d'unes 30 persones, les quals l'administració no va real·lotjar quan va enderrocar l'espai. Puntualment es citen els bancs de l'estació de trens, els quals no permet a la gent estirar-se a causa dels reposabraços.

Tan professionals com PSSS, coincideixen amb el problema dels tapiaments de les cases okupades, fet que segons exposen és bastant habitual a Girona. Un dels testimonis del focus grup exposa:

“Jo l'any passat dormia en un local abandonat amb la meua exparella, però els veïns se'n van adonar i va vindre la policia i ens varen tapiar el local amb totes les nostres coses a dintre.”(GD)

Per altra banda, tots els agents entrevistats manifesten la seva disconformitat amb el tancament de l'alberg de l'antic espai de la UNED obert temporalment pel pla de fred, el qual constava d'unes 40 places, però que va tancar a l'abril amb l'entrada de la primavera, deixant al voltant d'unes 50 persones altra vegada dormint al ras.

Pel que fa als cossos de seguretat com a agent promotor de la mobilitat forçada, és en l'àmbit on es recull menys consens per part dels professionals.

Cal exposar que entre els professionals de carrer d'atenció a PSSS i els Mossos d'Esquadra (MMEE) hi ha trobades mensuals, i dos dels professionals les troba necessàries per intercanviar informació i també consideren que la tasca dels MMEE envers les PSSS a la ciutat acostuma a ser adequada. Tanmateix un dels professionals manifesta que en aquestes reunions, s'utilitza de manera contraproduent la informació que s'exposa amb la finalitat d'ajudar a la PSSS, ja que s'ha trobat amb casos d'exposar el seguiment que fa a persones en cases okupades i que al cap de poc aquestes cases siguin desallotjades.

Dos dels professionals entrevistats destaquen que per part dels MMEE i policial local són molt comunes les identificacions a PSSS, les quals a vegades van acompanyades també de registres o confiscació de pertinences per ocupació de la via pública. Pel que fa a confiscació de pertinences es posen de relleu varies casuístiques, casos de PSSS que portaven carros per moure les seves pertinences o PSSS que deixaven durant el dia les

seves pertinences a l'espai on normalment dormien per no carregar-les. En aquests casos la policia denunciava i requisava amb les pertinences per ocupació o abandó d'objectes a la via pública.

“Recordo el cas d'un senyor que li van demanar vàries vegades que buides un carro que portava de la compra i el senyor no ho va fer.[...] Com que no ho feia, la policia un dia que el senyor estava dormint, va agafar el carrito, se'l va endur i va cremar totes les seves pertinences, bueno se les va endur a les escombraries i es van acabar cremant. Entre les seves pertinences hi havia fotografies de la família, de la qual no tenia res més” (Professional 1)

Tots els professionals posen èmfasi pel que fa a les actuacions policials envers les PSSS a Girona en dates senyalades com les festes de Nadal o Temps de flors.

“Som conscients del fet que una persona estigui al centre o un lloc molt visible quan són èpoques de Temps de flors o de Nadal que ve la gent a comprar o de turista doncs no agrada. Tenim constatat que en aquesta època augmenten les multes, les identificacions, etc.” (Professional 3)

Senyalen que en aquestes dates els ingressos involuntaris de PSSS en unitats de salut mental augmenten considerablement.

“Hay gente que está durmiendo en la calle y que nosotros llevamos como equipo y cuando llegan Temps de flors o fiestas, pues lo que ocurre es que los que están en sitios públicos o son muy vistosos coincide que son las personas que ingresan en los centros de salud mental” (Professional 2)

Pel que fa a l'ordenança de civilitat de Girona, els professionals manifesten que les PSSS s'hi troben molt sotmeses. Exposen que moltes de les persones ateses per l'equip de carrer s'han trobat principalment amb casos de multes per fer les necessitats bàsiques al carrer, rentar-se en alguna font, demanar caritat o consumir a la via pública, més enllà del comentat anteriorment dels problemes amb les seves pertinences.

Tots els agents implicats en la recerca, tenen una opinió similar pel que fa a aquesta ordenança de civilitat i les multes a les PSSS de Girona. Tots ells esmenten que si l'ajuntament vol multar o perseguir conductes “incíviques” ha de donar alternatives a la ciutadania.

“Crec que és molt difícil multar per alguna cosa que no s’estan donant recursos de sortida. No pots dir a algú que no té casa, que no pot orinar al carrer si no hi ha lavabos públics freqüents i sense horaris. O en quant a dutxes, o on guardar les coses, ja que no hi ha taquilles o dutxes més enllà de les de la Sopa, que fins que no tens reunió allà no tens serveis i ara hi ha espera d’un mes. Durant aquest mes on et dutxes, on vas al lavabo o on deixes les coses?” (Professional 3)

Les PSSS defensen que es senten discriminades, i tot i aquesta ordenança segueixen desenvolupant les mateixes conductes perquè són necessitats humanes

“No me gusta ir sucio y no tengo servicios en la Sopa, pues acabo siempre lavándome cómo puedo en una fuente, aunque intento que no me vea nadie por vergüenza y por qué ya me han multado” (GD)

“Si no hi ha taquilles municipals, perquè ens multen i ens llencen les coses? No podem carregar amb tot lo nostre tot el dia, per això ho deixem apartat en algun racó, però per nosaltres és important tenir-ho, si arribo i m’han llençat la manta, passaré fred a la nit” (GD)

Efectes de la mobilitat forçada en la PSSS a Girona

Es detecten dos tipus d’efectes, en primer lloc l’efecte sobre la persona que pateix el procés de mobilitat forçada, i en segon lloc l’efecte envers la intervenció dels professionals de carrer que atenen a la persona.

Pel que fa als possibles efectes de la mobilitat forçada en les PSSS, es vinculen bastant a la salut mental, física i emocional. Tant els professionals com les PSSS, fan referència al fet que després de viure un procés de mobilitat forçada com els esmentats, solen sorgir sensacions d’estres, d’angoixa i d’inseguretat, principalment perquè si la persona normalment dormia en un espai concret, aquest espai ja era conegut i “segur” per la persona, però si per exemple MMEE multa a la persona i la fa fora de l’espai on dorm, la persona ha de buscar un altre espai i adaptar-se novament. A nivell de salut mental, els professionals esmenten que un canvi brusc en la rutina i quotidianitat d’una persona amb malaltia mental, pot comportar un empitjorament de la simptomatologia i l’ingrés en unitats psiquiàtriques. I a nivell de salut física, destaquen que mesures com l’ordenança de civilitat o l’arquitectura defensiva, comporten una itinerància freqüent de

les PSSS, ja que per exemple la possibilitat de ser multats fa que vagin més lluny per desenvolupar les seves necessitats per tal de no ser vistos i els elements arquitectònics defensius, impedeixen que es quedin estables en un lloc i per tant estiguin sempre en moviment i siguin menys visibles. Aquesta itinerància, els professionals destaquen que pot comportar danys a les plantes dels peus o dolors a les articulacions, ja que molts cops caminen carregant les pertinences.

Envers les conseqüències que la mobilitat forçada d'una PSSS pot comportar a la intervenció professional, els entrevistats destaquen en primer lloc la dificultat de localització de la persona i la dedicació de recursos en aquest aspecte.

“Si al senyor tu el tens controlat en un lloc, tu vas a buscar a l'usuari, no va a buscar-te a ell. Doncs si contínuament l'estan fent moure, doncs tu el perds i has d'invertir el poc temps que tens per l'usuari en buscar-lo.” (Professional 1)

En segon lloc, exposen la perillositat de què es trenqui el vincle professional i la intervenció resulti molt més difícil de realitzar.

“A mi m'ha passat moltes vegades que, tu vas a visitar uns senyors en una casa ocupada, si aquests senyors dona la casualitat que tres o dos mesos després que tu hi vagis va la policia i els hi tapien la casa, l'usuari per molta relació horitzontal que vulguem establir amb ell, l'usuari no fa una interpretació d'aquesta horitzontalitat, l'usuari fa una valoració de què tu ets: “serveis socials”, “ajuntament”, “Sopa” i tal. Llavors moltes vegades a tu et posa en situació de perill, perquè després d'una actuació educativa, hi ha hagut una operació policial tancant la barraca i l'usuari interpreta que ets tu que has fet que la barraca la tanquin. Molts cops encara em trobo usuaris pel carrer que em diuen: “cabrón, que tú me cerraste la barraca”, tot i que no és veritat.” (Professional 1)

“Això ens pot afectar en la intervenció, pot ser que perdem alguns passos fets, el nivell d'estrès de la persona pot augmentar i el malestar. Pot generar ràbia i això pot anar cap a professional i pot tocar o trencar el vincle.” (GP, professional)

I en tercer lloc, una de les professionals entrevistades expressa que si aquestes situacions es contempen amb creativitat educativa, poden arribar a canviar la situació de la persona i motivar-la.

“A vegades que ens hem trobat amb pressions veïnals o amb tapiaments de llocs, hem fet la volta de fulla, “si vols que tot això pari doncs fem alguna cosa per canviar-ho” i a vegades accepten uns circuits que abans no acceptaven.” (Professional 3)

Propostes per millorar la situació de PSSS a Girona

A la ciutat de Girona es fa palesa la necessitat i la demanda d’obertura d’un centre de requisit zero, gestionat per professionals i amb obertura tot l’any, deixant enrere campanyes de fred o onades de calor.

Els professionals exposen que durant la temporada d’hivern el centre que ha estat obert a Girona ha permès acollir un elevat nombre de PSSS, tot i que reivindiquen que no pot ser gestionat per PSSS voluntàries i que cal establir-hi unes normes de convivència mínimes. Tots els participants en la recerca, reclamen que es creï un espai de baixa exigència obert permanentment, com a refugi nocturn i amb suport professional per resoldre casos d’urgència, poder fer seguiment de casos i intervenir en mediació de conflictes.

Els professionals afegeixen a les seves demandes, que a part d’aquest servei nocturn, hi hagi un espai diürn en condicions i adequat per donar resposta a varies persones, que permeti l’ús dels banys i que consti de servei de consignes i dutxes amb els mínims requisits.

Finalment exposen la necessitat de campanyes de sensibilització a la ciutadania i als agents implicats en la gestió de les PSSS, consideren que l’administració hauria de permetre destinar recursos a aquestes tasques en relació a les PSSS més enllà de la tasca assistencialista.

CONCLUSIÓ I DISCUSSIÓ:

Partint de la realitat analitzada, s’observa clarament com les PSSS a la ciutat de Girona viuen encara sota l’estigma. Estigma que es construeix socialment envers la PSSS i que a través d’estereotips, prejudicis i mites, acaba categoritzant a la persona molt més enllà de la seva situació amb l’habitatge. (Sales, Uribe i Marco, 2015)

La realitat geogràfica de la ubicació de les PSSS a l'espai públic a Girona, coincideix amb un estudi etnogràfic realitzat a la ciutat de Madrid. En els dos casos el centre de la ciutat és un punt neuràlgic de presència de PSSS, les raons d'aquesta ubicació geogràfica, coincideixen en ambdós estudis. Les PSSS exposen que resideixen al centre urbà per subsistència, ja que degut al tràfic de gent se senten més segures i els resulta més fàcil aconseguir recursos (diners, menjar, roba, etc.) (Bachiller, 2008).

D'altra banda, la recerca qualitativa desenvolupada permet afirmar que a la ciutat de Girona es donen casos de mobilitat forçada en referència a PSSS. Processos de mobilitat forçada que coincideixen amb els exposats per Bachiller (2008), els quals són: moviments veïnals, actuacions dels cossos de seguretat, arquitectura defensiva i ordenances i lleis de civilitat. Tot i això s'estableixen diferenciacions, ja que Bachiller (2008) també recull la ubicació estratègica de serveis d'atenció a les PSSS com a una forma de mobilitat forçada, però a Girona no succeeix degut a la dimensió reduïda de la ciutat. Un altre aspecte diferenciador és que a partir de l'estudi, s'ha detectat un altre fenomen no contemplat per l'autor, el qual és la utilització dels ingressos involuntaris a la unitat de salut mental com a mètode per desenvolupar la mobilitat forçada de PSSS a la ciutat de Girona (sobretot en dates d'afluència a la ciutat).

La recerca ha permès detectar que els processos de mobilitat forçada, tenen efectes en la PSSS, principalment relacionats amb la salut mental. Tal com exposa Bachiller (2010), que una PSSS es trobi en un procés de mobilitat involuntària, pot portar trastorns en els elements cognitius, sorgint sentiments d'inseguretat, angoixa, desconfiança i pèrdua d'autoestima, els quals s'apoderen de la persona i comportaran un treball posterior per tractar-los. Els efectes que té la mobilitat forçada en la intervenció professional amb les PSSS, són principalment la possible pèrdua del vincle en la relació educativa i l'augment de recursos dedicats a la recerca de la persona per tornar a restablir el contacte, efectes que coincideixen amb l'estudi desenvolupat per Arrels (2013).

Les propostes i demandes dels participants en la recerca, coincideixen amb les propostes de per millorar l'atenció de les PSSS a la ciutat de Madrid (Bachiller, 2010) i a Barcelona (Arrels, 2018). Les tres propostes coincideixen en la necessitat d'assegurar per part de l'ajuntament suficients places perquè totes les PSSS puguin dormir cada nit en un llit, però amb l'especificitat de crear espais de requisit zero (baixa exigència), sobretot per aquelles persones en situació "cronificada" que no aconsegueixen complir

algunes normatives dels albergs o centres d'acollida. Per altra banda, en els tres casos es detecta la necessitat de crear consignes municipals i lavabos públics gratuïts, per garantir les necessitats d'una manera digna, sense haver de recórrer a l'ús de l'espai públic i evitar multes per incivisme.

Mitjançant els resultats obtinguts es detecta la necessitat de treballar en l'àmbit municipal la sensibilització envers el fenomen del sensellarisme. Pel que fa a la ciutadania cal fomentar el coneixement d'aquest fenomen i reduir la visió estereotipada. En relació a l'administració, cal fomentar el tracte sensible envers les situacions d'exclusió residencial, i procurar que els treballadors i les polítiques públiques vetllin pels drets d'aquest col·lectiu, en comptes d'estigmatitzar-lo i privar-los de l'ús de l'espai públic. Tanmateix, caldria considerar i estudiar la possibilitat d'aplicar en l'àmbit municipal, la mediació ciutadana en casos de conflictivitat amb els veïns o cossos de seguretat amb PSSS, per evitar una solució inadequada del conflicte com és la mobilitat forçada i apostar per un reconeixement mutu entre les parts i les seves necessitats.

Aquesta recerca podria profunditzar-se mitjançant el desenvolupament d'un treball de camp, acompanyant en el dia a dia a PSSS a la ciutat de Girona durant un període ampli de temps, per així conèixer de primera mà elements o processos de mobilitat forçada als quals el col·lectiu es pot trobar sotmès. Tanmateix, seria interessant tenir en compte altres agents en la recerca com: l'assemblea de veïns del barri vell que són els que més missatges envien a la bústia de la Sopa i l'Ajuntament de Girona per conèixer la seva posició envers la utilització de l'espai públic gironí per part de PSSS i la seva resposta política envers aquest aspecte.

Finalment, exposar que ni les barreres arquitectòniques, ni les pressions policials o veïnals per fer fora a PSSS de l'espai públic són una solució, ja que l'exclusió residencial persisteix i per tant únicament trasllada el problema, vulnerant encara més el dret de la persona a viure dignament (Arrels, 2018). Cal apostar per un model de ciutat acollidora i amable, amb una política de sensibilització i prevenció envers l'exclusió residencial i una ciutadania compromesa. I sobretot, reclamar el dret a un habitatge digne.

BIBLIOGRAFIA:

Arrels (2013) *Elements arquitectònics que vulneren drets*. Recuperat de: <https://www.arrelsfundacio.org/arquitectura-hostil/>

Arrels (2018) *Desallotjar les persones que dormen al carrer només trasllada el problema*. Recuperat de: <https://www.arrelsfundacio.org/desallotjar-les-persones-que-dormen-al-carrer-nomes-trasllada-el-problema/>

Arrels (2018) *Arquitectura defensiva a Barcelona*. [Fotografies] Mapa col·laboratiu d'elements arquitectònics que vulneren drets. Recuperat de: https://www.google.com/maps/d/u/0/edit?mid=1tyqSrab5W01tui7QpcYTE2_O5VE7dKER&ll=41.67549987817203%2C2.4840130000000045&z=9

Bachiller, S. (2008) *Exclusión Social, Desafiliación y Usos del Espacio. Una etnografía con Personas Sin Hogar en Madrid*. (Tesis Doctoral, Universidad autónoma de Madrid, Madrid) Recuperat de: <https://dialnet.unirioja.es/servlet/tesis?codigo=30209>

Bachiller, S (2009) Significados del espacio público y exclusión de las personas sin hogar como un proceso de movilidad forzada. *Revista Española de Investigaciones Sociológicas* (Reis) N.º 128, 2009, pp. 125-137.

Bachiller, S. (2010) *Exclusión, aislamiento social y personas sin hogar. Aportes desde el método etnográfico*. *Revista Ekania*. N° 10, pp. 63-73. Recuperat de: http://scholar.google.es/scholar?q=exclusion,+aislamiento+social+y+personas+sin+hogar&hl=es&as_sdt=0&as_vis=1&oi=scholar&sa=X&ei=30jYUufjGYnB0gXB7oCQCg&ved=0CDEQgQMwAA

Bauman, Z (1999) *Modernidad líquida*. Mèxic: Fce.

Borja, J (2011) *Espacio público, jóvenes y derecho a la ciudad*. *Jóvenes y espacio público* (p. 69-90). Navas de Tolosa: Edicions Bellaterra

Borja, J (2013) *Espai públic i dret a la ciutat*. DESC. *El dret a la ciutat* (p. 138 -162). Masanes: evd desing.

BOP, 210 (2012) *Ordenança Municipal de Civilitat de Girona*. Recuperat de: https://seu.girona.cat/export/sites/default/dades/ordenances/_descarrega/Ordenanca_Civilitat.pdf

Calvo, F. i Carbonell, X. (2017) *Using WhatsApp for a homeless count*, *Journal of Social Distress and the Homeless*, p.25-32, DOI: 10.1080/10530789.2017.1286793

EAPN Madrid (2014) *Guia de estilo para periodistas*. 2n^a edició. Recuperat de: http://eapn-galicia.com/wp-content/uploads/2014/07/Gu%C3%ADa-Estilo-Personas-sin-Hogar.EAPN_Madrid.pdf

Elaboració pròpia (2019) Fotografies d'arquitectura defensiva a Girona [Fotografies]

FEANTSA (s.d) *EUROPEAN TYPOLOGY OF HOMELESSNESS AND HOUSING EXCLUSION*. Recuperat de: <https://www.feantsa.org/download/ethos2484215748748239888.pdf>

Galdrón, G. (2013) El dret a la ciutat segura. DESC. *El dret a la ciutat*. (p. 72 – 86). Masanes: evd desing.

Harvey, D. (2013) *Ciudades rebeldes*. Madrid: Akal.

Melero, E. (2016) *Las ordenanzas locales como instrumento de exclusión social: la regulación que afecta a las personas sin hogar es derecho administrativo del enemigo*. Recuperat de: <https://fuera depalacio.files.wordpress.com/2017/03/realordenanzas-locales-y-exclusi3b3n-social.pdf>

Olea, S. i Ferreras, G. (2019) *Espai públic i penalització del sensellarisme des d'un enfocament de drets humans*. Recuperat de: http://ajuntament.barcelona.cat/dretssocials/sites/default/files/revista/04_olea-profundidad-22-cat.pdf

Pallares, G. (2012) *Derecho a la ciudad: personas sin hogar en la ciudad de Buenos Aires*. Recuperat de: <http://bibliotecavirtual.clacso.org.ar/clacso/gt/20120409012208/gthi2-9.pdf>

Sales, A (2013) *Diagnosis 2013. Las personas sin hogar en la ciudad de Barcelona y la evolución de los recursos de la Red de Atención a Personas sin Hogar*. Recuperat de: http://www.bcn.cat/barcelonainclusiva/ca/2013/7/xarxa2_diagnosi2013_es.pdf

Sales, A (2016) Sensellarisme i exclusió social. *Revista de Treball Social. Col·legi Oficial de Treball Social de Catalunya* (n 209, p. 9 – 25). Recuperat de: http://www.tscat.cat/download/rts/RTS_209_cat/Sensellarisme_i_exclusio_social.pdf

Sales, A., Uribe, J., i Marco, I. (2015) *Diagnosis 2015. La situació del sensellarisme a Barcelona. Evolució i polítiques d'intervenció*. Recuperat de: <http://www.bcn.cat/barcelonainclusiva/ca/2015/12/diagnosi2015.pdf>

Zárate, L (2013) El dret a la ciutat: lluites urbanes per l'art del bon viure. DESC. *El dret a la ciutat*. (p. 53-70). Masanes: evd desing.

REVISTA SUSCEPTIBLE D'ENVIAR L'ARTICLE

Nom de la revista: Revista de pedagogia social interuniversitària.

Temes de la revista: diversitat cultural, animació sociocultural, desenvolupament comunitari, polítiques i programes socioeducatius, inadaptació, integració i exclusió social, oci i temps lliure, violència social i escolar, educació d'adults i/o majors, gènere, formació i professionalització.

Normativa:

-Totes les contribucions es presentaran en format * .doc, * .docx o * .rtf, preferiblement utilitzant la plantilla proporcionada.

-El text ha d'utilitzar tipus de lletra Times New Roman, mida de 12 punts, 1,5 espaiats i marges de 3 cm. El text no farà pauses ni salts de pàgina. Totes les il·lustracions, figures i taules s'han d'incloure en un fitxer independent i es poden fer referència adequadament al text.

La presentació ha d'incloure:

Títol: ha de ser concís i representar clarament el contingut del document.

Resum: Com a resum del document, només hauria de fer referència al seu contingut. Inclourà un breu resum de cada secció de l'article: introducció, mètodes, resultats i discussió. Ha de ser escrit en temps passat, com a treball finalitzat. En general, el resum serà un paràgraf amb un màxim de 300 paraules. S'han d'evitar els acrònims.

Paraules clau: 4-5 paraules clau que reflecteixen clarament el contingut del paper i separades per ";".

Longitud: les presentacions han de tenir aproximadament 7.000 paraules, incloent-hi títol, resum, taules, gràfics i referències.

Estructura: es suggereix l'estructura habitual dels treballs de recerca, en particular el format IMRaD. La introducció resumirà l'estat de la tècnica, incloent referències a estudis recents sobre el tema objecte de debat. Especificarà clarament els objectius de la investigació, definits de manera concreta, clara i precisa. Es recomana encoratjar una secció àmplia per explicar amb detall la metodologia utilitzada (perspectiva

metodològica, mostra, tècniques i eines de recerca). També s'hauria d'incloure una descripció dels resultats, que presentin les conclusions més rellevants de la investigació. La discussió i la interpretació dels resultats han de contrastar els resultats obtinguts amb altres estudis recents. Finalment, es suggereix afegir una secció de conclusions i propostes, destacant les dificultats i limitacions de l'estudi i altres temes d'investigació.

Material gràfic (incloses taules, conjunts de dades, diagrames ...): ha de ser enviat en un fitxer diferent i sempre en format editable. Els continguts haurien de ser numerats seqüencialment i anomenats amb un títol descriptiu.

Referències bibliogràfiques: totes les citacions i referències han de seguir la 6a edició d'estil APA. Les notes s'inclouran com a notes finals i s'hauran de limitar al mínim estricte. És molt valorat que la revisió bibliogràfica inclogui referències recents sobre el tema del document, preferiblement en revistes nacionals i internacionals d'alt impacte.